SAFİYYE BİNTİ ABDÜLMUTTALİB (radıyallahü anha)

Resûlullah'ın (aleyhisselâm) halası. Abdülmuttalib'in kızı idi. Hazreti Safiyye ile Peygamberimizin babası anne bir kardeşdirler. Cahiliyye devrinde Haris İbni Harb ile evlenmişti. Hâris'ten bir oğlu oldu. Haris öldükten sonra Hazreti Zübeyr'in babası Avvam İbni Hüveylid ile evlendi. Bundan da üç çocuğu oldu. Bunlar Hazreti Zübeyr, Sa'îb ve Abd-ül-Kâ'be'dir. Hazreti Zübeyr ile beraber müslüman olup, beraber Medine'ye hicret etmiştir. Bir defasında müslüman olmayan amcası Ebû Leheb'e "Ey kardeşim!" Kardeşimin oğlunu ve Onun dînini yardımsız, hor hakîr bırakmak, sana yakışır mı? Vallahi bugün yaşayan bilginler, Abdülmuttalib'in soyundan bir Peygamberin çıkacağını bildiriyorlar. İşte, "O Peygamber, budur" diyerek O'nu da İslama davet etmiş, fakat o kabûl etmemiştir.

Safiyye (radıyallahü anha)nın annesi Hâle ile Resûl-i ekremin (aleyhisselâm) annesi Âmine hatun kardeş idiler. Bu sûretle, Peygamberimiz ile, hem ana, hem de baba tarafından çok yakın akraba olurlardı. Safiyye (radıyallahü anha) gazâların çoğuna iştirâk etmişti. Gayet cesur idi. Uhud gazâsına katılışı şöyle olmuştu: Resûl-i ekrem (aleyhisselâm) Uhud Savaşı'na gittikleri zaman, kadınlar da Hazret-i Hassan bin Sâbit'in köşkünde bulunuyorlardı. Erkek olarak sadece Hassan (radıyallahü anh) vardı. Yahudiler bunu fırsat bilip saldırmak istiyorlardı. İçlerinden birisi köşkün dibine kadar sokulup, olup bitenleri dinlemek istedi. Hazreti Safiyye bunu gördü ve bağırdı. Hassan, şu yahudinin yanına in onu öldür. Hazreti Hassan "Ben onunla savaşacak halde olsaydım, şimdi herhalde Resûlullah'ın (aleyhisselâm) yanında olurdum." Hassan (radıyallahü anh) hastalık geçirdiğinden kılıç sallıyamıyordu. Safiyye (radıyallahü anha) bunun üzerine bir çadır direğini kaptı ve aşağı indi. Yahudinin kaçmaması için kapıyı yavaş yavaş araladı. Birden çadır direğini yahudinin başına indirdi. Yahudi yediği darbe sonucu bir daha kalkamadı ve öldü. Bundan sonra Safiyye eline bir kılıç alarak Uhud'un yolunu tuttu. Bu sırada Uhud'da Eshâb-ı kiram, kâfirlerin kalabalık oluşu ve müslümanların dağılması üzerine ric'ati (geri çekilme) düşünüyorlar idi. Bu, mağlubiyet ve hezimet demekti. Safiyye (radıyallahü anha) elindeki kılıcı ile önüne gelene saldırıyor, bir yandan da müslümanları harbe teşvik

ederek “Siz nasıl insanlarsınız, Resûlullah’ı (aleyhisselâm) bırakıp da nereye gideceksiniz” diyordu.

Peygamberimiz (aleyhisselâm) onun vaziyetini görünce: Oğlu Zübeyr’i (radıyallahü anh) çağırdı ve buyurdu ki: “Safiyye, Hamza’nın cesedini görmesin. Çünkü cesedin durumu çok kötü idi. Bir kadın bu cesedi böyle görse her halde aklını kaçırır.” Hazreti Zübeyr de bu emir üzerine annesinin yanına sokuldu: “Anneciğim, Resûlullah (aleyhisselâm) senin geri çekilmeni buyuruyor.” Safiyye: “Nasıl? Geri mi dönecekmişim? Benim kardeşimin cesedinin burada musle olduğunu (öldükten sonra burun, kulak ve dudaklarının kesilmesi) görüyorum; bunun intikamını alacağım. Allahü teâlâ bilir ki ben böyle yapılmasından hiç hoşlanmam. Fakat sabır edeceğim, sabır edeceğim. Ama bir gün bunların karşılığını da göreceğim.”

Hazreti Zübeyr zorlukla annesini geri çevirebildi. Olanları Resûlullaha (aleyhisselâm) anlattı. Resûlullah (aleyhisselâm) Safiyye’nin (radıyallahü anha) metanetini duyunca, cesedin yanına gelmesine izin verdi. Cesedin parça parça olduğunu gördü. Kendisini zapt etti. Yalnız “İnnâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn” dedi. Ellerini açıp duâ etti ve oradan ayrıldı. Hazret-i Safiyye Hendek gazvesinde de Hassan bin Sâbit’in köşkünde içeriyi dinlemek isteyen bir yahudiyi öldürmüştür. Böylece Hazreti Safiyye, gerek Uhud’da gerek Hendek Savaşı’nda birer düşman öldürmesiyle, Eshâb’ın takdîrine mahzar olmuştur.

Hazreti Safiyye cesâret ve şecaati nesillere örnek olacak şekildeydi. Gayet fasîh ve belîğ mersiyeler yazardı. Babası Abdülmuttalib’in vefâtında, Hazreti Hamza’nın şehîd edildiğinde ve Resûl-i ekremin (aleyhisselâm) vefâtlarında yazdıkları mersiyeler meşhûrdur.

Yâ Resûlallah! Sen bizim ümidimizdin,
Sen bize hep iyilik edenimizdin.

Sen, değildin hiç, haksızlık edenlerden,
Sen, şefkat sahibi ve yol gösterenlerden.

Ve dahi anlatılmayan ilim deryası.
Bugün ağlayanların, senin içindir feryadı.

Senin yoluna hep ecdadım feda olsun!
Malım, canım, bütün varlığım feda olsun!

Ah! Şimdi aramızda sağ olsaydınız,
Ne kadar mesrûr olurduk kalsaydınız.

Hak teâlânın hükmü bu, yâ sabır diyoruz,
Bilmem ki ne yapsak, hep figân ediyoruz.

Allahın selâmı, sana olsun yâ Resûlallah!
Adn Cennetine girip kalasın yâ Resûlallah!

Hazreti Safiyye, Hazreti Ömer halife iken 20 yılında (m. 640), 73 yaşında iken vefât etti. Bâki’ kabristanında Mugiyre İbn-i Şu’be’nin kabri yanında defn edildi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-İsâbe cild-4, sh. 348

2) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-8, sh. 41

3) Kâmûs-ul-A’lâm cild-4, sh. 2962

4) Müsned-i Ahmed bin Hanbel cild-1, sh. 65, 165

5) El-A’lâm cild-3, sh. 206

6) Üsud-ül-gâbe cild-5, sh. 492

7) Dürr-ül-mensûr sh. 261, 262